

Nejtěžší úkol — umět včas přestat

24. května oslavil pětadesáté narozeniny významný hudební skladatel a pedagog Vadim Petrov. Při této příležitosti jsem s ním rozmlouval o jeho důležitých životních i profesních milnicích.

PŘIPRAVIL: JAKUB HORVÁTH

Vystudoval jste skladbu na HAMU. Který z kantorů nejvíce formoval váš tvůrčí projev? Byl někdo z hudebních skladatelů vaším vzorem?

Na HAMU jsem studoval v letech 1951—1956, kdy se v naší republice plně formovala socializace školství. Dodnes si vážím morálky svých pánů profesorů a jejich přístupu k nám studentům, že nás vychovávali k lásce k české historii a české kultuře. Mými celoživotními vzory vždy byli B. Smetana, A. Dvořák a P. I. Čajkovskij, a to nejen pro svou tvůrčí invenci, ale i pro programovost svých děl s mistrovským projevem hudebního národního citění. Z profesorů HAMU mě nejvíce ovlivnil Václav Trojan.

V popředí vaší tvorby stojí hudba pro film, divadlo, televizi a rozhlas. Na tento hudební žánr mnoho skladatelů pohlíží s despektem. Jak vnímáte toto stanovisko oněch kolegů a v čem vám scénická hudba jako tvůrce konvenovala?

Foto: archiv

Pohled na podstatu filmové tvorby během poslední doby zdegeneroval, neboť skladatelé přestali být spoluautory filmů a začali plnit funkci ozvučeni. Filmová hudba však má své zákonitosti, protože je součástí kolektivního díla. Pomáhá je formovat, a proto je její tvorba vázána na určitá profesionální pravidla. Pro přesvědčivé sdílení hudebních myšlenek je třeba plně

ovládat techniku hudebních žánrů včetně místa a celkového charakteru děje. Ve své podstatě musí hudba umět invenčně a pociťově vyjadřovat myšlenky, které jsou jiným způsobem nesdělitelné, a pokud tomu tak není a hudební řeč je s touto skutečností v rozporu, dochází k narušení působnosti a přesvědčivosti díla. A protože výsledek filmu vždy odpovídá kvalitě profesionálních tvůrců a jejich společnému tvůrčímu úsilí, nezbývá mně nic jiného než konstatovat naprostou degeneraci praxe mnohých současných tzv. hudebních autorů, kteří se svým neadresným preludováním stávají spíše ozvučovatelé filmů...

Kde se zrodil impuls k tomu, že jste založil nyníjší Konzervatoř Jaroslava Ježka?

Na konci 50. let jsem pracoval v Městském domě osvěty, kam organizačně patřili hudebníci, kapely a orchestry hrající za úplatu populární hudbu při různých příležitostech a oslavách. Protože ne všichni měli odpovídající hudební vzdělání, vymyslel jsem a prosadil kurzy, které následně vedly k založení Lidové konzervatoře.

Tyto kurzy v jednotlivých oborech nejen doplňovaly zájemcům příslušné hudební vzdělání, ale byly rozšířeny o specialitu žánru, kterou systematicky a cílevědomě vytvářeli jejich vyučující — naši špičkoví umělci z oblasti populární hudby a jazzu. Kurzy se okamžitě staly velmi žádanými. Jejich funkční rozsah s ojedinělou metodikou byl tak revoluční, že v krátké době, že v krátké době bylo pro nebyvalý zájem veřejnosti nutno připravit transformaci kurzů do systému školství. Můj návrh Národní výbor hl. m. Prahy po dohodě s Ministerstvem školství a kultury schválil, a Lidová konzervatoř byla začleněna do systému lidových škol umění.

Prudký vývoj školy pokračoval, rozvíjel se a po několika letech bylo nutno převést ji do systému středních hudebních škol. Navrhl jsem její přejmenování na Konzervatoř Jaroslava Ježka a osobně jsem zajistil všechna potřebná schválení dědicí po Jaroslavu Ježkovi včetně souhlasu jeho manželky Frances. Veškeré materiály byly projednány s tehdejšími ministry školství ing. V. Kadlecem, který podepsal příslušné schvalující dekrety. Zanedlouho po tomto aktu byl však v rámci sankcí po roce 1968 ministr Kadlec odvolán, takže k vlastní realizaci výše uvedeného rozhodnutí došlo až v roce 1990. Represe postihly i mě, jako ředitel Lidové konzervatoře jsem byl na hodinu vyhozen.

Řadu let jste působil jako učitel hudební teorie a skladby na Konzervatoři Jaroslava Ježka, Konzervatoři pro mládež s vadami zraku

Foto: Petr Klapper

a Pražské konzervatoři. Do jaké míry vás tato činnost naplňovala?

Dodnes jsem vděčný všem, kteří se nebáli režimním činitelům postavit na odpor a existenčně mně pomohli zapojit se do pedagogické činnosti. Svě studenty jsem vychovával s láskou, i když s kritickým nasazením, a dodnes na vzájemnou spolupráci vzpomínáme a společně tvoříme jednu velkou rodinu. Mnozí z nich jsou dnes významnými umělci a pedagogy a já jsem rád, že pochopil, co jsem jim vysvětloval, že výchova budoucích umělců je velice zodpovědná, a tudíž nemůže být kompromisní. Všichni při našich současných setkáních na dobu studia s úsměvem vzpomínají a dávají mi za pravdu.

Po svých rodičích i předcích ze šlechtického rodu Repninů-Rěpninských jste zdědil nejen talent, ale i vztah a lásku k hudbě. Pokračuje někdo z dětí či vnuků ve vašich šlépějích?

Hudební talent mých předků jsem zatím nikomu ze svých dětí ani vnuků nepředal. Jsem však rád, že všichni mají hudbu rádi a váží si všech

ruských šlechtických předků, kteří byli v dějinách Ruska vynikajícími osobnostmi. Téměř všichni z nich po sovětské revoluci museli zachránit svoje životy emigrací a jejich potomci žijí dodnes po celém světě. Moji prarodiče zvolili tenkrát nové Československo, kde bylo mému otci umožněno vystudovat medicínu. Nikdy své nové vlasti neprestal být za tuto pomoc vděčný.

Kterého uměleckého počínu si nejvíce považujete?

Mám radost, že jsem dokázal svou hudbou oslovit mnoho posluchačů i diváků a přinést jim prožitky radosti, krásy a pozitivního pocitu. Za jejich srdečné a vřelé reakce jsem všem hluboce vděčný.

Na čem právě nyní pracujete?

Rídím se myšlenkou, že na vrcholu své vlastní umělecké tvorby je jedním z nejtěžších úkolů umět včas přestat. Pokračování je smysluplné jen v předávání životních zkušeností dalším nastupujícím uměleckým generacím a měla by to být i běžná morální povinnost nás starších. ☒